

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Факультет історії, політології і міжнародних відносин

Кафедра історії України і методики викладання історії

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ШКІЛЬНІ ОЛІМПІАДИ З ІСТОРІЇ І ПРАВОЗНАВСТВА. МАН

Рівень вищої освіти: **перший (бакалаврський)**

Освітня програма: **«Середня освіта (Історія)»**

Предметна спеціальність: **014.03 Середня освіта (Історія)**

Спеціальність: **014 Середня освіта (за предметними спеціальностями)**

Галузь знань: **01 Освіта/Педагогіка**

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 7
Від 29 січня 2025 р.

м. Івано-Франківськ – 2025

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Шкільні олімпіади з історії і правознавства. МАН
Викладач (-і)	к.і.н., старший викладач Паска Богдан Валерійович
Контактний телефон викладача	0967192008 0500807580 (Viber)
Е-mail викладача	bohdan.paska@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очний
Обсяг дисципліни	<u>3</u> кредити ЄКТС, <u>90</u> год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/
Консультації	Четвер, 15.00–17.00
2. Анотація до навчальної дисципліни	
<p>Курс розроблено таким чином, аби надати учасникам навчального процесу – майбутнім бакалаврам за спеціальністю «Середня освіта (Історія)» – необхідні знання для формування у них системного погляду ключові форми й методи роботи з обдарованими дітьми, підготовки учнів до участі у шкільних олімпіадах з історії і правознавства, а також конкурсах-захистах МАН. На цій основі сформувати у майбутніх бакалаврів здатність здійснювати планування та організацію сучасних інноваційних технологій навчання на основі особистісно-орієнтованого та компетентнісного підходів, розвинути у них патріотичні, державницькі та морально-етичні переконання. Крім того, курс спрямований на отримання студентами теоретичних знань та практичних умінь із методики викладання історії в закладах загальної середньої освіти, які дадуть їм змогу адекватно і ефективно використовувати одержані навички у майбутній професійній діяльності. Навчальна дисципліна «Шкільні олімпіади з історії і правознавства. МАН» є дисципліною вільного вибору студента зі спеціальності «Середня освіта (історія)», яка викладається у 8-му семестрі в обсязі 3 кредитів (за Європейською Кредитно-Трансферною Системою ECTS). Особлива увага при вивченні курсу приділяється формуванню аналітичних навичок, вмінню доцільно використовувати отриманні знання для вирішення теоретичних та прикладних проблем.</p>	
3. Мета та цілі навчальної дисципліни	
<p>Мета нормативної навчальної дисципліни «Шкільні олімпіади з історії і правознавства. МАН» – формування у майбутніх бакалаврів за спеціальністю</p>	

«Середня освіта (Історія)» знань, вмінь і навичок, пов'язаних із роботою з обдарованими дітьми, підготовкою учнів до участі у шкільних олімпіадах та конкурсах-захистах МАН. На цій основі сформувані в майбутніх учителів історії здатність здійснювати планування та організацію сучасних інноваційних технологій навчання на основі особистісно-орієнтованого та компетентнісного підходів. Крім того, курс спрямований на отримання студентами теоретичних знань та практичних умінь, які дадуть їм змогу адекватно і ефективно використовувати одержані навички у майбутній професійній діяльності.

4. Програмні компетентності та результати навчання

5. Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни

Вид заняття	Загальна кількість годин
лекції	12 / заочна 4
семінарські заняття / практичні / лабораторні	18 / 6
самостійна робота	60 / 80

Ознаки навчальної дисципліни

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний /вибірковий
II	014 Середня освіта (Історія)	IV	Вибірковий

Тематика навчальної дисципліни

Тема	кількість год.		
	лекції	заняття	сам. роб.
Тема 1. Шкільна олімпіада з історії. Організація шкільних олімпіад.	4	2	6

Тема 2. Типи олімпіадних завдань та вимоги до учнівських відповідей.	2	2	6
Тема 3. Підготовка учнів до участі в олімпіаді.	2	4	10
Тема 4. Мала академія наук (МАН). Організація конкурсів-захистів.	2	2	6
Тема 5. Вимоги до учнівської наукової роботи	2	2	6
Тема 6. Підготовка учнів до участі в МАН.		2	10
Тема 7. Історичні турніри й вікторини.		2	10
Тема 8. Особливості шкільних олімпіад і МАН із правознавства.		2	6
ЗАГ.:	12	18	60

6. Система оцінювання навчальної дисципліни

Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	Шкала оцінювання				
	Оцінка в балах	Оцінка за іспит	Оцінка в національній шкалі	Оцінка за шкалою ECTS	Оцінка за залік
	90-100	відмінно	5	A	зараховано
	80-89			B	
	70-79			C	
	60-69	добре	4	D	
	50-59			E	
	26-49	незадовільно (з можливістю повторного складання)			
1-25	незадовільно				
<p>Структура розподілу балів у ході аудиторно-самостійної роботи студентів:</p> <p>40 балів – усні відповіді на семінарських заняттях. Підсумковий бал за семінарські заняття визначається на основі вирахування середнього арифметичного зі всіх усних оцінок;</p> <p>20 балів – письмові (тестові) контрольні роботи. Передбачено 2 контрольні роботи – по темах лекційних і семінарських занять.</p> <p>25 балів – самостійна робота студентів (підготовка блоку олімпіадних завдань та постера МАН).</p> <p>15 балів – відвідування аудиторних занять.</p>					
Вимоги до письмових робіт	<p>Підсумкова тестова контрольна робота по лекційному матеріалі проводиться після останньої лекції, складається із 10 запитань; правильна відповідь на кожне запитання оцінюється в 10 б. Максимальний бал – 100 б. Вага оцінки у загальному рейтингу студента – 10 б.</p>				

Письмова контрольна робота по семінарських заняттях проводиться на останньому семінарі. Передбачено 2 розгорнуті запитання, час виконання – 30 хвилин. Максимальний бал – 100 б. (по 50 балів на кожне запитання). Вага оцінки у загальному рейтингу студента – 10 б. Структура оцінювання відповіді на розгорнуте запитання:

10 б. – відповідь складається із 1–2 речень, містить узагальнюючу інформацію або одиничні конкретні факти.

20 б. – відповідь не структурована, вступ і висновок відсутні; студент демонструє знання окремих фактів або допускає значні помилки; не володіє ключовими поняттями навчального предмету; узагальнення відсутні.

30 б. – відповідь структурована в рамках основної частини, не містить яскраво вираженого вступу чи висновку; студент розкриває суть питання із значними пробілами та розривами; демонструє знання найбільш важливих термінів, понять, допускає значні помилки; на задовільному рівні володіє матеріалом; у відповіді практично відсутні узагальнення або вони дуже фрагментарні.

40 б. – відповідь структурована, містить або вступ або висновок; студент розкриває суть питання із певними пробілами та розривами; демонструє знання значної кількості термінів і понять, проте допускає окремі помилки; володіє матеріалом із запропонованих проблем навчального предмету; робить фрагментарні узагальнення, усвідомлює роль і значення конкретних подій.

50 б. – відповідь детально структурована, містить вступ, основну частину та висновок; студент повноцінно розкриває відповідний матеріал в рамках конкретного питання; демонструє знання значної кількості конкретних термінів, понять, особливостей навчального предмету; водночас робить узагальнення та висновки з питання, розуміє ширший контекст предмету, демонструє володіння науковою літературою з теми.

Самостійна робота студентів включає два індивідуальні завдання:

1) Підготовка блоку олімпіадних завдань включає самостійне створення студентом трьох завдань різного типу (описове завдання, робота із ілюстраціями/або документами, робота з картами) та подача відповідей на них. Кожне завдання та відповідь до нього оцінюється у

	<p>33 б.; у підсумку – 100 б. Вага оцінки у загальному рейтингу студента – 15 б.</p> <p>2) Створення візуалізованого постеру на задану тему (тема бакалаврської роботи студента) виконується та оцінюється відповідно до вимог МАН; максимальна оцінка – 100 б. Вага оцінки у загальному рейтингу студента – 10 б.</p>
Семінарські заняття	<p>Пропонуються наступні форми роботи на семінарських заняттях: виступ, опонування, рецензія, участь у дискусії. При цьому враховуватимуться лише логічно обґрунтовані виступи, альтернативна теза чи спростування поданої, а не фактична підтримка тези виступаючого, змістовне рецензування та коментар чи доповнення, що дійсно сприятиме розгляду проблеми.</p> <p>Виступи на семінарських заняттях оцінюються за 5-бальною шкалою. Під час виставлення оцінок у електронному журналі враховується наступне співвідношення 5-бальної і 100-бальної систем оцінювання:</p> <p>5+ – 100 б. 5 – 93 б. 5- – 87 б. 4+ – 80 б. 4 – 73 б. 4- – 67 б. 3+ – 60 б. 3 – 53 б. 3- – 47 б. 2+ – 40 б. 2 – 33 б. 2- – 27 б. 1+ – 20 б. 1 – 13 б. 1- – 7 б.</p> <p>Відмова від виступу – 1 б.</p> <p>Активна усестороння участь на занятті може оцінюватися у 0,25 або 0,5 б., які додаються до підсумкової оцінки наприкінці семестру. Максимальна кількість балів, яка може бути додана в такий спосіб – 4 б.</p>
Умови допуску до підсумкового контролю	<p>Студент допускається до підсумкового контролю за умови відпрацювання усіх пропущених занять і негативних оцінок; виконання усіх передбачених форм роботи. Для отримання підсумкової оцінки протягом семестру студент зобов'язаний отримати як мінімум 50 б.</p>

Підсумковий контроль	Здійснюється у формі підсумкової контрольної роботи.
----------------------	--

7. Політика навчальної дисципліни

Політика курсу полягає у послідовності набуття знань, умінь і навичок у ході лекцій, семінарських занять і самостійної роботи. Відвідування лекцій для студентів є обов'язковим. Відвідування та активна участь студентів у роботі семінарських занять також є обов'язковою умовою успішного складання курсу. Політика курсу передбачає прездачу усіх невиконаних завдань в силу серйозних запізнь на заняття або пропущених пар без поважних причин. За умови відсутності студента (-ки) на лекції чи семінарського заняття, отримання негативної оцінки на семінарських заняттях або ж невчасного виконання індивідуальної роботи визначений день для відпрацювання пропущених аудиторних занять, негативних оцінок та подачі індивідуальних робіт – четвер, 15.00 год. – 17.00 год. У випадку запозичених робіт, випадків плагіату, виявів академічної недоброчесності (списування), недобропорядної поведінки в аудиторії викладач пропонує студентові (-ці) повторно виконати необхідний вид роботи.

8. Рекомендована література

Баханов К. Всеукраїнські олімпіади юних істориків: сторінки історії, завдання, підсумки. Навчально-методичний посібник. Запоріжжя: Просвіта, 2004. – 216 с.

Баханов К., Гінетова Т., Салата О., Самойленко О. Всеукраїнський турнір юних істориків. Історична ретроспектива. К., 2013. 104 с.

Бойко О. Історія України. К.: Академія, 2002. 656 с.

Гребенчук Т. Готуємося до історичної олімпіади: методичні та інформаційні аспекти: Навчально-методичний посібник. Біла Церква: КОШОПК, 2015. 80 с.

Довідник з історії України (А – Я): Посібн. Для серед. загальноосв. навч. закладів / За заг. Ред. І. Підкови, Р. Шуста. К.: Генеза, 2001. 1136 с.

Олімпіади з правознавства / Авт.-упор. І. Котюк, І. Рибак, Т. Філіпенко. Х.: Основа, 2006. 384 с.

Олімпіадні завдання з історії / упоряд.: Т. В. Галицька-Дідух, В. В. Островський, Б. В. Паска. К. : Ред. газет гуманіт. циклу, 2014. 128 с.

Ольхіна Н., Діденко Н., Непран Л., Черкаська Л. Історичні олімпіади. Рекомендації. Завдання. Відповіді. 8–11 класи. Х.: Основа, 2005. 336 с.

Організація та проведення Всеукраїнських учнівських олімпіад і турнірів. Методичні рекомендації / Кременський Б. Г, К., 2001.

Путівник юного історика: постаті, події, поняття / уклад. Л. Котенко. Житомир: Волинь, 2002. 512 с.

Світова історія: ХХ століття. Енциклопедичний словник / За заг. ред. І. Підкови та Р. Шуста. Львів: Літопис, 2008. 976 с.

*Викладач (Паска Богдан Валерійович,
доцент кафедри історії України
і методики викладання історії)*